

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Львівський національний університет ветеринарної медицини та

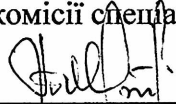
біотехнологій імені С.З.Гжицького

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК імені І.В. Поповича

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова навчально-методичної
комісії спеціальності «Економіка»

проф. Музика П.М.

“25” 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Агропромислова політика»

(код і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти	<i>другий (магістерський)</i>
Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>051 – «Економіка»</i>
Вид дисципліни	<i>обов'язкова</i>

Львів – 2020 р

Робоча програма навчальної дисципліни «Агропромислова політика» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо- професійною програмою «Економіка довкілля і природних ресурсів» спеціальності 051 – «Економіка».

Розробник – д.е.н, професор П.М. Музика, та к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК імені І.В. Поповича Р.С. Грабовський

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК імені І.В. Поповича « 17 » of 2020 року (протокол № 1).

Завідувач кафедри економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК імені І.В. Поповича Музика П.М.

Погоджено навчально-методичною комісією спеціальності 051 «Економіка» « 25 » of 2020 року (протокол № 5).

Схвалено рішенням навчально-методичної ради факультету економіки та менеджменту « 3 » 25 серпня 2020 року (протокол № 3).

Голова ради С.І. Поперечний

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів/годин	4/120	4/120
Усього годин аудиторної роботи	40	15
в т.ч.:	-	-
• лекційні заняття, год.	20	5
• практичні заняття, год.	20	10
• лабораторні заняття, год.	-	-
семінарські заняття, год.	-	-
Усього годин самостійної роботи	80	105
Форма семестрового контролю	Залік	

Примітка.

Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі:

для денної форми здобуття освіти – 50

для заочної форми здобуття освіти – 14

2. Предмет, МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Предмет, мета вивчення навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є формування агропромислової політики держави, її напрями, ефективність.

Мета навчальної дисципліни полягає у висвітленні фундаментальних питань, що формують поняття агропромислової політики держави. Студенти ознайомлюються з основними напрямками реформування агропромислового виробництва відповідно до потреб ринкових перетворень, з структурою агропромислового комплексу і важелями впливу на його роботу, з ринками агропродукції тощо.

Вивчення навчальної дисципліни «Агропромислова політика» ґрунтується на таких засвоєних навчальних дисциплінах: економіка довкілля та природокористування, економіка землекористування.

Здобуті знання з «Агропромислової політики» є основою для вивчення наступних навчальних дисциплін: виконання та захист дипломної роботи

2.2. Завдання навчальної дисципліни (ЗК, СК(ФК))

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування у здобувачів вищої освіти необхідних компетентностей:

– загальні компетентності:

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

– спеціальні (фахові) компетентності:

СК3.Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК5.Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК10.Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

2.3. Програмні результати навчання (ПРН)

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання:

P2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

P8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

P11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

P14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Розподіл навчальних занять за розділами дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма здобуття освіти (ДФЗО)						заочна форма здобуття освіти (ЗФЗО)					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
Тема 1 Соціально-економічний стан аграрного виробництва	10	2	2			6	9,5	0,5	1			8
Тема 2 Науково-методологічні та макроекономічні основи сучасної аграрної політики	10	2	2			6	9,5	0,5	1			8
Тема 3 Ресурсний потенціал агропромислового комплексу	11	2	2			7	10,5	0,5	1			9
Тема 4 Агропромисловий комплекс і його функціонально-компонентна структура	14	2	2			10	14,5	0,5	1			13
Тема 5 Галузеві комплекси і ефективність їх функціонування	14	2	2			10	14,5	0,5	1			13
Тема 6 Інструменти регулювання аграрного сектора	11	2	2			7	10,5	0,5	1			9
Тема 7. Основні напрями аграрної політики України	13	2	2			9	13,5	0,5	1			12
Тема 8 Агропромислова політика в контексті вирішення проблеми продовольчої безпеки в Україні	14	2	2			10	15,5	0,5	1			14
Тема 9 Інструменти регулювання зовнішньої торгівлі агропродовольчою продукцією	11	2	2			7	10,5	0,5	1			9
Тема 10 Аграрна політика окремих іноземних країн та блоків	12	2	2			8	11,5	0,5	1			10
Підготовка до навчальних занять та контрольних заходів	60						78					78
Усього годин	120	20	20			80	120	5	10			105

3.2. Загальні і спеціальні (фахові) компетентності та програмні результати навчання, що забезпечуються вивченням окремих тем

Теми	Шифри компетентностей, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти	Шифри програмних результатів навчання здобувача вищої освіти
Тема 1 Соціально-економічний стан аграрного виробництва	СК3, СК5	P8, P11, P14
Тема 2 Науково-методологічні та макроекономічні основи сучасної аграрної політики	ЗК1, СК5	P2, P11
Тема 3 Ресурсний потенціал агропромислового комплексу	СК3	P8, P14
Тема 4 Агропромисловий комплекс і його функціонально-компонентна структура	СК3, СК5	P8, P11
Тема 5 Галузеві комплекси і ефективність їх функціонування	СК3	P8, P11
Тема 6 Інструменти регулювання аграрного сектора	СК10	P2, P14
Тема 7. Основні напрями аграрної політики України	ЗК4	P2, P11, P14
Тема 8 Агропромислова політика в контексті вирішення проблеми продовольчої безпеки в Україні	СК5	P2, P11, P14
Тема 9 Інструменти регулювання зовнішньої торгівлі агропродовольчою продукцією	ЗК1, СК5, СК10	P2, P14
Тема 10 Аграрна політика окремих іноземних країн та блоків	ЗК4, СК5, СК10	P2, P11

3.3. Лекційні заняття

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Тема 1 Соціально-економічний стан аграрного виробництва Сучасний стан і тенденції розвитку аграрного виробництва. Агропромислова політика як складова економічної політики держав, її сутність і принципи. Аргументи на користь і проти державного втручання в аграрне виробництво. Модель процесу формування агропромислової політики. Групи інтересів в аграрній політиці Система цілей агропромислової політики держави	2	0,5
2	Тема 2 Науково-методологічні та макроекономічні основи сучасної аграрної політики Макроекономічні основи аграрної політики на сучасному етапі. Історичні аспекти розвитку аграрної політики в Україні. Аграрна криза і шляхи її подолання	2	0,5
3	Тема 3 Ресурсний потенціал агропромислового комплексу Населення і трудові ресурси. Природні ресурси та їх використання. Земельні ресурси та їх використання. Лісові ресурси. Водні ресурси, їх використання	2	0,5
4	Тема 4 Агропромисловий комплекс і його функціонально-компонентна структура Особливості формування агропромислових комплексів. Сільське господарство. Галузі рослинництва. Тваринницькі галузі	2	0,5
5	Тема 5 Галузеві комплекси і ефективність їх функціонування Особливості формування галузевих аграрно – промислових підкомплексів. Рослинницько – промислові підкомплекси. . Інші рослинницько-спеціалізовані комплекси. Тваринницько – промисловий підкомплекс. Гідромеліоративний та агрохімічний підкомплекси	2	0,5
6	Тема 6 Інструменти регулювання аграрного сектора Система заходів (інструментів) державного регулювання агропромислового комплексу. Державне регулювання продовольчих ринків. Завдання та основні інструменти цінової політики на агропродовольчому ринку.	2	0,5
7	Тема 7. Основні напрями аграрної політики України Регулювання ринків виробничих ресурсів, що використовуються у сільському господарстві.	2	0,5

	Особливості бюджетно-податкової та кредитно-фінансової політики в аграрному секторі		
8	Тема 8 Агропромислова політика в контексті вирішення проблеми продовольчої безпеки в Україні. Формування внутрішнього продовольчого ринку в Україні. Показники самозабезпеченості основними видами продовольчих товарів. Тенденції споживання продовольства в Україні, відповідність структури харчування раціональним нормам. Державна політика щодо вирішення продовольчої проблеми в країні.	2	0,5
9	Тема 9 Інструменти регулювання зовнішньої торгівлі агропродовольчою продукцією Завдання зовнішньоторговельної аграрної політики та основні підходи до оцінювання державної підтримки аграрного сектора. Регулювання світової агропродовольчої торгівлі в рамках СОТ.	2	0,5
10	Тема 10 Аграрна політика окремих іноземних країн та блоків Сутність і механізм функціонування САП ЄС. Історія і сучасність аграрної політики США	2	0,5
Усього годин		20	5

3.4. Практичні (лабораторні, семінарські) заняття

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Тема 1 Соціально-економічний стан аграрного виробництва. Розкриття основних положень, які вивчає предмет “Агропромислова політика”, методи вивчення даного курсу з врахуванням поточного і майбутнього періодів часу та завдання дисципліни. Характеристика сучасного стану в АПК.	2	1
2	Тема 2 Науково-методологічні та макроекономічні основи сучасної аграрної політики Характеристика економічної політики, головні аспекти, екологічний напрям аграрної політики, еволюція аграрної політики в Україні	2	1
3	Тема 3 Ресурсний потенціал агропромислового комплексу. Раціональне природокористування, формування сприятливого природного середовища, сільськогосподарські ресурси та їх використання	2	1
4	Тема 4 Агропромисловий комплекс і його функціонально-компонентна структура. Галузева структура АПК, функціональна структура агропромислового комплексу, сільське господарство.	2	1

5	Тема 5 Галузеві комплекси і ефективність їх функціонування Вертикальні кооперації і агропромислової інтеграції, етапи розвитку, рослинницько-промислові підкомплекси, тваринницько-промисловий підкомплекс	2	1
6	Тема 6 Інструменти регулювання вітчизняного аграрного сектора. Методи регулювання, регулювання соціального розвитку і структурної політики	2	1
7	Тема 7. Основні напрями аграрної політики України. Основні пріоритети державної аграрної політики України, напрями підвищення ефективності діяльності суб'єктів аграрного сектора	2	1
8	Тема 8 Агропромислова політика в контексті вирішення проблеми продовольчої безпеки в Україні. Продовольча безпека, основні показники продовольчої безпеки країни, баланс основних продуктів харчування в Україні, формування продовольчої безпеки	2	1
9	Тема 9 Інструменти регулювання зовнішньої торгівлі агропродовольчою продукцією. Міжнародна торгівля, вільна торгівля, протекціонізм, інтеграція у світовий ринок галузей АПК.	2	1
10	Тема 10 Аграрна політика окремих іноземних країн та блоків Європейська модель сільського господарства. Аграрна політика США	2	1
Усього годин		20	10

3.5. Самостійна робота

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Тема 1 Соціально-економічний стан аграрного виробництва. Агропромислова інтеграція. Виробнича та соціальна інфраструктура АПК. Агропромислові формування та принципи їх функціонування. Ринкова економіка в агропромисловому виробництві.	2	2
2	Тема 2 Науково-методологічні та макроекономічні основи сучасної аграрної політики Аграрна реформа і її вплив на розвиток автопромислового комплексу	2	2
3	Тема 3 Ресурсний потенціал агропромислового комплексу. Демографічна ситуація, якість життя населення. Соціальна інфраструктура. Соціальна політика.	2	2

4	Тема 4 Агропромисловий комплекс і його функціонально-компонентна структура. Інфраструктура аграрного ринку. Елементи інфраструктури аграрного ринку: біржі, торгові доми, аукціони, ярмарки, місцеві та оптові ринки, заклади роздрібною торгівлі тощо. Інформаційне забезпечення. Ефективний ринковий механізм.	2	3
5	Тема 5 Галузеві комплекси і ефективність їх функціонування Галузева конкуренція і конкурентоспроможність Спеціалізація, кооперування і комбінування на галузевих ринках	2	3
6	Тема 6 Інструменти регулювання витчизняного аграрного сектора. Інформаційно-наукове забезпечення АПК на сучасному етапі його реформування. Моделі інноваційного розвитку АПК Функціонування ринку науково-технічної продукції та його інформаційне забезпечення	2	3
7	Тема 7. Основні напрями аграрної політики України. Основні засади державної аграрної політики. Аграрна політика та чинники її реалізації	2	3
8	Тема 8 Агропромислова політика в контексті вирішення проблеми продовольчої безпеки в Україні. Формування внутрішнього продовольчого ринку в Україні.	2	3
9	Тема 9 Інструменти регулювання зовнішньої торгівлі агропродовольчою продукцією. Основні заходи регулювання зовнішньої торгівлі агропродовольчою продукцією.	2	3
10	Тема 10 Аграрна політика окремих іноземних країн та блоків Регулювання світового сільськогосподарського виробництва в рамках СОТ. Основні інструменти ринкової політики та підтримки цін сільськогосподарської продукції у ЄС.	2	3
Підготовка до навчальних занять та контрольних заходів		60	78
Усього годин		80	105

4. Індивідуальні завдання

З метою покращення успішності здобувачів вищої освіти та підвищення його балів за поточний контроль, протягом семестру їм може додатково надаватися індивідуальне завдання (написання реферату і виконання описових завдань) з таких тем:

1. Природні ресурси України
2. Економічні чинники державної стратегії сталого економічного розвитку
3. Оцінки регіональних природних ресурсів та економічної ефективності їх використання.

4. Сучасні тенденції в економічному розвитку окремих галузей АПК
5. Порівняння конкурентоспроможності вітчизняного аграрного сектора та аграрного сектора зарубіжних країн

5. Методи навчання

Під час викладання курсу використовуються такі методи навчання: інформаційно-ілюстративний, метод проблемного викладу, розв'язування ситуаційних завдань, виступ з рефератом, доповідь, тестування, а також інтерактивного навчання (ділові ігри). Основними видами навчальних занять згідно з навчальним планом є:

- лекції;
- практичні та семінарські заняття;
- самостійна позааудиторна робота студентів (СРС)

6. Методи контролю

Основними є наступні методи контролю роботи студентів:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- виконання практичних завдань;
- залік.

7. Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

7.1. Денна форма здобуття освіти

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється шляхом проведення поточного та підсумкового контролю (екзаменаційного, залікового та підсумкової атестації).

Оцінювання результатів навчання проводиться в балах, максимальна кількість яких за кожний підсумковий контроль становить **100**. Кожній сумі балів відповідає оцінка за національною шкалою та шкалою ЄКТС (табл. 1).

Таблиця 1

Шкала оцінювання успішності студентів

За 100- бальною шкалою	За національною шкалою		За шкалою ECTS
	Екзамен, диференційований залік	Залік	
90 - 100	Відмінно Добре	Зараховано	A
82 - 89			B
74 - 81			C
64 - 73			D

60 - 63	Задовільно	E
35 - 59	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	FX
0 - 34	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

Поточний контроль полягає в оцінюванні рівня підготовленості студентів до виконання конкретних робіт, повноти та якості засвоєння навчального матеріалу та виконання індивідуальних завдань відповідно до робочої програми навчальної дисципліни. Поточний контроль проводиться за кожною вивченою темою шляхом усного чи письмового опитування. Результати поточного контролю оцінюються за чотирибальною шкалою.

На оцінку «Відмінно» оцінюється відповідь на завдання, в якій навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі. Відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Студент показує глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.

На оцінку «Добре» оцінюється відповідь на завдання, в якій відтворюється значна частина навчального матеріалу. Студент виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Студент висвітлює питання повно, висвітлення завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, в усних відповідях - неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення до фактів.

На оцінку «Задовільно» оцінюється відповідь на завдання, в якій відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Студент дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу. У практичних завданнях припущені несуттєві помилки.

На оцінку «Незадовільно» оцінюється завдання, що не виконане, або фрагментарно відображаються окремі факти. Студент виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутнє розуміння основної суті питань, У відповідях та практичне завдання припущені суттєві помилки.

Результати екзаменаційного контролю оцінюються за 50-бальною шкалою.

Підсумкове оцінювання за результатами вивчення дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою з урахуванням результатів поточного та

екзаменаційного контролю. При цьому максимально 50 балів студент може отримати за результатами поточного оцінювання та 50 балів - за результатами складання екзамену.

Розподіл балів для дисциплін, які завершуються ЕКЗАМЕНОМ, є таким:

$$50 (\text{ПК}) + 50 (\text{Е}) = 100,$$

де:

50 (ПК) – 50 максимальних балів з поточного контролю (ПК), які може набрати студент за семестр;

50 (Е) – 50 максимальних балів, які може набрати студент за екзамен.

Результати поточного контролю оцінюються за чотирибальною («2», «3», «4», «5») шкалою. В кінці семестру обчислюється середнє арифметичне значення (САЗ) усіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням його у бали за формулою:

$$\text{ПК} = \frac{50 \times \text{САЗ}}{5} = 10 \times \text{САЗ}$$

де ПК - результати поточного контролю за 50-бальною шкалою;

САЗ - середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок під час поточного контролю за чотирибальною шкалою.

Результати поточного контролю можуть бути змінені за рахунок заохочувальних балів:

- студентам, які не мають пропусків занять протягом семестру додається 2 бали;

- за участь в університетських студентських олімпіадах, наукових конференціях додається 2 бали, за участь у таких же заходах на регіональному чи загальнодержавному рівні додається 5 балів;

- за інші види навчально-дослідної роботи бали додаються за рішенням кафедри.

7.2. Заочна форма навчання

Підсумкове оцінювання результатів вивчення дисципліни здобувачами вищої освіти за заочною формою навчання здійснюється за 100-бальною шкалою з урахуванням результатів поточного контролю, екзаменаційного контролю та виконання індивідуального завдання у міжсесійному періоді.

При цьому максимально 30 балів студент може отримати за результатами поточного оцінювання, 50 балів - за результатами складання екзамену, 20 балів - за виконання індивідуального завдання у міжсесійному періоді.

Для переведення результатів поточного контролю за чотирибальною шкалою у 30-бальну шкалу використовується така формула:

$$30 (\text{ПК}) + 70 (\text{КР} + \text{ЕК}) = 100$$

де 30 (ПК) - 30 максимальних балів з поточного контролю (ПК), які може набрати студент під час настановної та лабораторно-екзаменаційної сесії. Бал з

поточного контролю може включати бали за відвідування, активність на заняттях тощо за рішенням кафедри;

70 (КР+ЕК) – бали за контрольну роботу (КР) та екзамен (ЕК), які максимально можуть становити 70.

При цьому виконання контрольної роботи (КР) та у міжсесійний період оцінюється у 20 балів, складання екзамену – у 50 балів.

8. Навчально-методичне забезпечення

1. П. М. Музика Методичні рекомендації до виконання лабораторно-практичних робіт для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності «Економіка довкілля і природних ресурсів» освітньо-кваліфікаційного рівня магістр з курсу «Агропромислова політика» – Львів, 2019. – 29с.

9. Рекомендована література

Базова

1. С. М. Кваша, А. Д. Діброва, О. В. Жемойда Аграрна політика: навч. посібник Київ: Ліра-К, 2018. 388 с.

2. Г.М. Калетнік, І.В. Гончарук, Т.В. Ємчик, С.М. Лутковська Аграрна політика та земельні відносини: підручник. Він. нац. аграр. у-нт. Вінниця: ВНАУ, 2020. 307 с

3. Андрійчук В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу : підручник Київ: КНЕУ, 2013. 779 с

4. Зінчук Т.О. Аграрна політика Європейського Союзу: виклики та перспективи, Київ: Центр навчальної літератури, 2008. 494 с

5. Іванух Р. А., Дусановський С. Л., Білан Є. М. Аграрна економіка і ринок Тернопіль: Збруч, 2003. 305 с.

6. Шиян В.Й., Шарко І.О. Ш 55 Аграрна політика: Курс лекцій / Харків: Харк. нац. аграр. ун-т., 2007. 204 с.

Допоміжна

1. Аграрний і сільський розвиток для зростання та оновлення української економіки: наукова доповідь / за ред. Бородіної О.М., Шубравської О.В. НАН України. Київ: ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України, 2018. 152 с.

2. Клименко І.В., Бугрій М.Г., Ус І.В. Спільна аграрна політика Європейського Союзу: можливості та виклики для України К.: НІСД, 2011. 19 с.

3. Олексієнко А.О. Політика державної підтримки сільського господарства в умовах СОТ *Економіка АПК*, 2010. № 4. С. 26-30.

4. Аграрний сектор України у 2016 році / За ред. Ю.Ф. Мельника. Київ: 2017. – 88 с.

5. Олексієнко А.О. Політика державної підтримки сільського господарства в умовах СОТ *Економіка АПК*. 2010. № 4. С. 26-30.

6. Анікеєнко В. М. Державна політика розвитку аграрного сектору економіки України. Держава та регіони. Сер.: Державне управління. 2013. № 4. С. 4-7.

7. Вдовенко Н. М., Сокол Л. М. Макроекономічна оцінка аграрного сектору економіки України за умов інтеграційних процесів. Науковий вісник Полісся. 2016. Вип. 3. С. 22-28.

8. Гадзало Я. М., Лузан Ю. Я. Сучасні виклики модернізації аграрної політики України. Вісник аграрної науки. 2017. № 11. С. 9-22.

9. Розвиток земельних відносин в умовах глобалізації: монографія / за ред. Данкевич В. Є. Житомир: Видавець О.О. Євенок, 2017. 392 с.

10. Дроздяк І. Державне регулювання аграрної економіки як основа аграрної політики. Вісник Львівського національного аграрного університету. Серія : Економіка АПК. 2016. № 23(1). С. 18-24.

11. Запша Г. М. Державна аграрна політика як передумова підвищення соціально-економічної результативності аграрних перетворень в Україні. Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва. Сер.: Економічні науки. 2014. № 3. С. 141-151.

12. Зінчук Т. О. Сучасна парадигма Спільної аграрної політики ЄС як протидія глобальним викликам та дезінтеграції. Економіка АПК. 2017. № 10. С. 78-85.

13. Карасьова Н. А. Державна політика стимулювання експорту аграрного сектора. Економіка та держава. 2016. № 9. С. 41-44.

14. Катан Л. І. Розвиток аграрного сектору економіки як важливий фактор ефективної інтеграції у світовий економічний простір. Інфраструктура ринку. 2018. №15. С. 8-13.

15. Куць О. І. Удосконалення законодавчих засад державної аграрної політики для розвитку харчової індустрії. Продовольчі ресурси. 2019. № 12. С. 248-267.

16. Речка К. М. Узагальнення головних напрямів економічного зростання і розвитку сільського господарства у країнах із ринковою економікою. Проблеми економіки. 2018. №1. С. 7-14.

17. Сидоров Я. О. Вплив глобалізації на формування державної аграрної політики в контексті її правового забезпечення. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2017. Вип. 44(1). С. 157-160.

18. Шульга О. А. Стратегічні напрями аграрної політики в Україні. Економіка України. 2018. № 5. С. 3-22.

10. Інформаційні ресурси

1. Кабінет Міністрів України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua.
2. Міністерство екології та природних ресурсів України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.menr.gov.ua/
3. Міністерство аграрної політики та продовольства: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: minagro.gov.ua/
4. Державний комітет статистики України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua